

تقویم هزارگی

نويسنده:

دكتر حفيظ الله شريعتي

ناشر چاپي:

دكتر حفيظ الله شريعتي

ناشر ديجيتالي:

مركز تحقيقات رايانهاى قائميه اصفهان

فهرست

ىرىستى		ىت	فهرس
ويم هزارگي		<i>د</i> ا. ۲	
مشخصات كتاب		شخصات کتاب	مة
گاهشماری هجری خورشیدی		اهشماری هجری خورش	گا
گاهشماری هجری قمری		اهشماری هجری قمری	گا
تقویم دوازده حیوانی هزارگی		نویم دوازده حیوانی هزار	تق
ماه های سال		اه های سال	ما
گاهشماری و فرهنگ شفاهی هزارگی	ار گی	اهشماری و فرهنگ شفا	گا
توغل		ِغل ۔۔۔۔۔۔۔۔۔ _؛	تو
قمر در عقرب			
ستاره گوخور(گاوخور)			
ستاره میچید(پروین)	•	ـتاره میچید(پروین)	w
ىارە مركز تحقىقات رايانەاي قائميە اصفهان	ه اصفمانه	، م ک: تحقیقات رایانهای	د. با. ه

تقویم هزارگی

مشخصات كتاب

سر شناسه: کتابخانه مجازی افغانستان ،۱۳۹۲

عنوان و نام پدیدآور:تقویم هزارگی/ دکتر حفیظ الله شریعتی.

مشخصات نشر دیجیتالی:اصفهان:مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان، ۱۳۹۲.

مشخصات ظاهرى:نرم افزار تلفن همراه و رايانه

موضوع:

گاهشماری هجری خورشیدی

گاهشماری هجری خورشیدی هزارگی یا تقویم هجری شمسی بر پایه تقویم جلالی با مبدأ هجری است. این گاهشماری از ۳۶۵ روز در قالب ۱۲ ماه تشکیل شده است و براساس تقویم جلالی (دقیق ترین تقویم جهان) سر آغاز آن اعتدال بهاری در نیمکره شمالی است. با این تفاوت که مبدأ آن هجری است. این تقویم بر پایه سال اعتدالی خورشیدی برابر با ۲۴۲۱۹۸۷۸ روز است. که سال تقویمی آن ۳۶۵ و ۳۶۶ و زه (کبیسه) می باشد. هر سال دارای ۴ فصل با نام های بهار، تابستان، خزان پاییز، و زمستان است و هر فصل ۳ ماه دارد و هر ماه تقریبا ۴ هفته و هر هفته ۷ روز با نام های شمبه، یکشمبه، دوشمبه، سهشمبه، چارشمبه، پنجشمبه و جمعه دارد. هر سال با ۱ حمل (فروردین) و فصل بهار آغاز می شود. بلند ترین روز سال در ۱سرطان و بلند ترین شب سال در شب یلدا (از غروب ۳۰ قوس (آذر) تا طلوع آفتاب در ۱ جدی(دی) رخ می دهد. ماه های تقویم هجری خورشیدی برجی، بین ۲۹ تا ۲۷روزه و طول ماه ها در هرسال بستگی به توقف سالانه خورشید در هر برج متفاوت است. طول ماه ها: حمل (۳۰ یا ۳۱روزه)، ثور (۳۱ یا ۳۲روزه)، صنبله (۳۰ یا ۳۲روزه)، میزان (۳۰ یا ۳۲روزه)، میزان (۳۰ یا ۳۲روزه)، حوت (۲۹ یا ۳۰روزه)، حوت (۲۹ یا ۳۰روزه).

گاهشماری هجری قمری

این گاهشماری براساس چرخش ماه است که سالنمای مذهبی هزارگی است. از این سالنما در بسیاری از آیینهای اسلامی، از قبیل روزه، حج، تعیین ماههای حرام و عزاداری استفاده می شود. این سالنما از هجرت پیامبر اسلام، سال ۶۲۲ میلادی از مکه به مدینه مبدا قرار گرفته است. در این گاهشماری هر سال ۱۲ ماه دارد که هر کدام با توجه به ماه هلالی ۲۹روزه یا ۳۰روزه هستند. ماه هلالی یکدور چرخش کره ماه بر مدار خود مابین فاصله زمانی مشاهده دو هلال ماه است. ماههای این گاهشماری به تر تیب عبار تند از: محرم، صفر، ربیعالاول، ربیعالثانی، جمادی الاول، جمادی الثانی، رجب، شعبان، رمضان، شوال، ذیقعده، و ذیحجه که هزاره ها روزه، عیدها و محرم را بر اساس این ماه ها بر پا می دارند. در تقویم هجری قمری هلالی، برای توالی ماههای ۲۹ و ۳۰ روزه نظم و قاعده مشخصی وجود ندارد. از این رو ممکن است چند ماه متوالی ۲۹ روزه یا ۳۰ روزه وجود داشته باشد.

تقویم دوازده حیوانی هزارگی

هزاره ها هر سال این تقویم را به اسم حیوانی نام گذاری کرده اند که اصل و ریشه آن ترکی است. این گاهشماری از موش شروع و به خوک ختم می شود و یک دوره دوازده ساله را تشکیل می دهد. چینی ها نیز این تقویم را به کار می برند. این سالنما نه تنها در تاریخ هزارگی بلکه در فرهنگ عامه آنان نیز نفوذ عمیق پیدا کرده است. به طوری که هزاره ها هرسال از دوازده سال را منسوب به یکی ازاین حیوانات می کنند. این تقسیم بندی در موقع تحویل سال اهمیت فراوانی برای آنان دارند. زیرا به باور هزاره ها خصوصیات و ویژگی این حیوانات تأثیری در وقایع و حوادث سال جدید دارد. و همین طور در روحیات و خلق و خوی و سرنوشت افراد و تولد شدگان آن سال گویا بی تاثیر نیست. به طور نمونه در باور هزاره ها سال اسب، سالی پر تحرک و پرفعالیت، با پیروزی تلقی می شود و سال سگ، سالی پرمخاطره و تو آم با سوء تفاهم و دشمنی و ستیز است. سالی که با موش شروع شود، خصوصیات موش را در طالع و سرنوشت نوزاد موثر می دانند. رفاه یا قحطی سال پیش رو را با سال موش تعیین می کنند و می گویند: موش موزی است و سال بدی خواهیم داشت. از این رو هزاره ها در موقع تحویل تلاش دارند که بدانند؛ اسم سال آینده، بنام کدام حیوان است، یا سال آتی به چه حیوانی تعلق دارد، تا با پیشگوئی هائی که می شود به اوضاع سیاسی و اجتماعی آینده نظر کنند.

ادیب و شاعر قرن هفتم هجری ابونصرفراهی که خود ترک و هزاره بوده در اثر بدیع و جاودانی خود «نصاب الصبیان» نام این حیوانات را به زبان فارسی و عربی به صورت شعر در آورده است:

موش و بقر و پلنگ و خرگوش شمار/ زین چارچو بگذری نهنگ آید و مار

آنکه به اسب و گوسفند است حساب/ حمدونه و مرغ و سگ و خوک آخر کار.

بنابراین هزاره ها بر اساس گرما و سرما، خشکی و رطوبت که تاثیری فراوانی بر زندگی روز مرهٔ آن ها دارند سال ها را بر اساس خوی و خواص حیوانات نامگذاری کرده اند. این دوره از سال دوازده سال است که چنین است: ۱ موش. ۲ گاو. ۳ پلنگ. ۴ خرگوش. ۵ نهنگ. ۶ مار.۷ اسپ. ۸ گوسپند. ۹ میمون/شادی. ۱۰ مرغ. ۱۱ سگ. ۱۲ خوگ. اگر در هزارستان سال خورشیدی نو شود؛ مرد هزاره از دیگری خواهد پرسید که: امسال چه سالیه؟ جواب خواهد شنید که سال گوسپو. این نکتهٔ زبانی قابل یاد آوری است که هدف از سال مرغ ماکیان نیست بلکه هدف از آن هر نوع پرنده به طور مطلق است که در متون کهن پارسی هم از نام مرغ، مطلق پرنده را آورده اند.

ماه های سال

ماه های هزارگی یکی رسمی است که در افغانستان معمول است مانند: حمل، ثور، جوزا، سرطان اسد، سنبله، میزان، عقرب، قوس، جدی، دلو و حوت. اما غیر رسمی آن چنین است: اورال، اید، بررید، سرتایستو، چیله تایستو، آخر تایستو، تخم ریز، برگ ریز، چیله زمستو، بامو، سیا بار، نجیر.

فصل های هزارگی مانند پارسی است: بار، تایستو، تیرما یا خزان، زمستو. ماه های ایرانی مانند: فروردین، اردیبهشت و... رواج ندارد. به جای آن حمل، ثور و جوزای نجومی را به کار می برند. ماه های غیر رسمی هزارگی با توجه به ماه های نجومی هزارگی چنین اند:

جدول) ماه های هزارگی

اورال حمل

ايد ثور

ير ريد جو زا

سرتایستو سرطان چیله تایستو اسد آخیر تایستو سنبله تخم ریز میزان برگ ریز عقرب چیله زمستو قوس بامو جدی سیابار دلو

گاهشماری و فرهنگ شفاهی هزارگی

در فرهنگ شفاهی مردم هزاره همگرایی و تداخل فرهنگ و تقویم مربوط به تعیین سعد و نحس روزها و احکام نجوم است که هزاره ها به آن (حساب) می گویند. فرهنگ مردمی و گاهشماری در شئون مختلف زندگی مردم هزاره حضور جدی دارد. به طور نمونه گاهشماری های شمسی و قمری هزارگی در کشاورزی، آیین های عبادی و مذهبی و غیرمذهبی دیده می شود که همواره عجین با فرهنگ شفاهی این مردم است. این رویکردها شامل موضوعات مختلفی مانند: اهمیت ماه و سال در جشن ها و عزاداری ها و آغاز و پایان فصل ها، روزهای باقی مانده یا گذشته از ماه و سال را شامل می شود.

بنابراین گاهشماری های مردم هزاره را می توان چنین دسته بندی کرد:

۱- گاهشماری های کشاورزی

۲- دامداری

۳- جشن ها و عزاداری ها.

در این تقویم و تعیین زمانی، آیین ها و شعائری است که باید هر کدام در موقع معین خود بر گزار شوند. بنابراین کاربردگاهشماری در عقاید و باورهای مردم هزاره همرا با تعیین زمان برای بر گزاری آیین ها و شعائرهای مردمی اهمیت بسیار دارد. زیرا هزاره ها در زمینه های امور مذهبی، آیین های مردمی و دینی شعائر گوناگونی دارند که با فرهنگ شفاهی این مردم یکی شده اند. آداب و رسوم ماه رمضان، عیدها، ده روز اول محرّم، آیین های عبادی دینی و مذهبی در طول سال و روز عروسی ها، شادی ها و عزاداری ها، رؤیت هلال (آغاز و پایان ایام روزهداری)، آدابی که برای روزهای هفته و برخی روزهای مهم سال و ماه ها دارند اهمیت گاهشماری هزارگی را نشان می دهند. آرای گوناگونی درباره سعد یا نحس بودن روزهای هفته، روزهای ماه و اختیارات ماه های سال نشان از اهمیت تقویم هزارگی دارند.

در فرهنگ نجومی و آیینی هزارگی روزهای اول هر ماه از سال قمری و خورشیدی آثار و ویژگی خاص خود را دارد. برخی از روزهای ماه و سال از نظر نحس یا سعد بودن تاثیر زیادی در شادی ها و غم های این مردم دارند. از جمله، روز سیزدهم ماه صفر یکی از نحس ترین روزهای سال هزارگی است. در این روز سفر نمی روند و عروسی نمی گیرند. افزون بر ماه ها، روزها، زمان های تعیین شده دینی و مذهبی هستند که هر کدام شعائر و محرّماتی دارد که تخلف از آن ها گناه محسوب می شود.

در گاهشماری دوازده حیوانی، برخیسال ها به طور نمونه (سال گاو) سعد و برخی دیگر (سال خوک) نحس محسوب میشوند. آیین های گوناگونی در سال قمری (عیدها، مراسم و عزاداری ها) وجود دارند که برخی شادی را می طلبت و برخی غم گسترده و

همگانی را بدنبال دارند.

در زمینه امورکشاورزی، تعبیرهای گوناگونی از طول سال، تقسیم سال به فصول مختلف و پدیدههایی که به نحوی با امورکشاورزی در ارتباط اند (انواع بارش های برف و باران بر اساس هنگام بارش یا میزان آن ها، وزش انواع بادها و مانند آن) وجود دارد که در گاهشماری هزاره ها بسیار مهم اند که با تاثیر ستارگان و نجوم سنتی تعیین زمان می شوند. بادها، باران ها و موسم های روی دادن آن ها در هزارستان با هواشناسی مردمی ارتباط نزدیک دارند. هزاره ها باور دارند که بیشترین باران ها در روزهایی از سال که شماره آن ها به شش ختم شود مانند (ششم، شانزدهم و مانند این ها) می بارند.

تقسیم بندی فصل ها در تقویم هزارگی به دوره های زمانی مختلف مانند: دوره های چهل روزه و بیست روزه، به عنوان چله بزرگ و چله کوچک (خرد و خردک) مشخص می شوند، که ریشه در شدت گرما یا سرما در فصل های سال دارند. در این میان، تقسیم بندی زمستان به چله بزرگ (چهل روزه) که پس از آن (شست و شکست) می آید؛ تعیین کننده سرما در این فصل است. هزاره ها باور دارند که پس از گذشتن شست روز از سرمای زمستانی، شست و شکست می شود و کمر زمستان می شکند. در نتیجه زمین از درون گرم می شود و برف های روی آن شروع به ذوب شدن می کنند. چله کوچک یا خرد و خردک (بیست روزه) است که همواره با گرما و سرمای شدید همراست. در مورد چله زمستان ضرب المثل است که می گویند: ماه نجیر که به آن (نجیر جر جر) می گویند؛ گفته است که اگر پس از من ماه اورال و شست و شکست نبود کره اسپ یا گوساله را در شکم مادرش یخ می ردم، اما چه کنم که پشتم خالی است و ماه اورال کمر من را با شست و شکستش؛ شکسته است. چله تابستان با شست و شکست گرما همراست که در اول سنبله اتفاق می افتد. چله ها در تقویم هزارگی با روز وازگشت تعریف می شود. (روز وازگشت) زمانی است که خورشید بطرف بالا به سمت شمال می رود و روزها دراز و دراز تر می شود، اما وقتی به انتهای بلندی رسید، باز می گردد و روزها شروع به کوتاه شدن می کنند که به آن روزبازگشت یا روزوازگشت می گویند. روزوازگشت یکبار در تابستان در اول سرطان و یکبار در زمستان در ماه جدی اتفاق می افتد که روزها شروع به بلند شدن می کنند.

توغل

توغل در حساب نجومی هزارگی زمانی اتفاق می افتد که دو ستاره (جره) شوند، یعنی به هم برسند. به طور نمونه وقتی ستاره میچید (پروین) با ماه قرین شود، توغل اتفاق می افتد. توغل همواره با گرما و سرمای شدید یا بارندگی همراست که هزاره ها به آن (پیچیش) می گویند. توغل در یک ماه یکبار اتفاق می افتد و بیشتر در اول، وسط و آخر ماه واقع می شود.

قمر در عقرب

قمردرعقرب زمانی اتفاق می افتد که ستاره عقرب (گژدم) با ماه قرین شود. قمردرعقرب همواره با گرما و سرمای شدید یا بارندگی همراست که هزاره ها به آن (پیچیش) می گویند. قمردرعقرب در یک ماه یکبار اتفاق می افتد و بیشتر در وسط و ۲۴ ماه اتفاق می افتد.

ستاره گوخور(گاوخور)

ستاره گوخور(گاوخور) که روزگاری باعث مرگ و میرگاوان در هزارستان شده بود به این نام خوانده شده است. وقتی این ستاره بر آید باید گاوان را در شب یا روز اول برون آمدن آن، خانه کرد و از چشم ستاره دور داشت. این ستاره مانند ماه تاثیر عجیبی بر زمین دارد. همان طور که ماه بر جزر و مـد دریا تاثیر دارد، برآمـدن این ستاره برگرما و سـرما و همین طور باد و باران تاثیر بسـزای

دارد. بر آمدن این ستاره همواره با (پیچیش) همراست.

ستاره میچید(پروین)

این ستاره ها معمولاً در ماه سرطان در آسمان ظاهر می شوند. پدیدار شدن این ستاره ها همواره با پیچیش و سرما و گرما همراست. گرمای زیاد در فصل بر آمدن میچید، باعث خشک شدن گیاهان می شود. مردم پیش از بر آمدن میچید با رنگ گیاه (ال لنگ) پشت گاوان و رمه را رنگ می کنند تا از تاثیر منفی میچید در امان باشند.

(قوس قد بارو - دلو برف- حمل برف و بارو - ثور شب بارو روز خیالو- خر ره کنو پالو- بورو خانه سیالو) ترانه است که پیر مردان هزاره به تکرار می گویند. این ترانه نشان از تاریخ برف باری، باد و باران شدید در هزارستان دارد که بر اساس محاسبه بزرگان منطقه انجام می گیرد.

همین طور چهـل روز پس از بهـار به نـام «چهلم بهـار» مراسـمی در هزارسـتان بوده که امروزه برافتـاده است. هزاره ها در شب آغاز زمستان (یلدا) را شب چله زمستانی می گویند.

درباره ورود خورشید به بعضی از صورت های فلکی منطقهالبروج نیز، بجز عقاید و آرای احکام نجومی، عقایدخاصی در هزارستان وجود دارد. به باور مردم هزاره، تعداد عقرب های که (قمر در عقرب) می شود؛ هنگامی است که خورشید وارد برج عقرب می شود.

در تقویم هزارگی بروج فلکی (برجهای دوازده گانه) است که بر اساس (دایره مسیر حرکت ظاهری سالانه خورشید در آسمان) بناشده است. و هر قسمت یک برج فلکی نامیده می شود. از سویی از آن رو که هر برج فلکی نماینده حرکت یکماه خورشید بر نوار دایرهٔ البروج است. ترجیحا به برج به معنی ماه بعنوان یک دوازدهم سال نیز اطلاق می شود.

درباره مركز تحقيقات رايانهاي قائميه اصفهان

بسم الله الرحمن الرحيم

جاهِدُوا بِأَمْوالِكُمْ وَ أَنْفُسِكُمْ في سَبيلِ اللَّهِ ذلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ (سوره توبه آيه ۴۱)

با اموال و جانهای خود، در راه خدا جهاد نمایید؛ این برای شما بهتر است اگر بدانید حضرت رضا (علیه السّ بلام): خدا رحم نماید بندهای که امر ما را زنده (و برپا) دارد ... علوم و دانشهای ما را یاد گیرد و به مردم یاد دهد، زیرا مردم اگر سخنان نیکوی ما را (بی آنکه چیزی از آن کاسته و یا بر آن بیافزایند) بدانند هر آینه از ما پیروی (و طبق آن عمل) می کنند

بنادر البحار-ترجمه و شرح خلاصه دو جلد بحار الانوار ص ۱۵۹

بنیانگذار مجتمع فرهنگی مذهبی قائمیه اصفهان شهید آیت الله شمس آبادی (ره) یکی از علمای برجسته شهر اصفهان بودند که در دلدادگی به اهلبیت (علیهم السلام) بخصوص حضرت علی بن موسی الرضا (علیه السلام) و امام عصر (عجل الله تعالی فرجه الشریف) شهره بوده و لذا با نظر و درایت خود در سال ۱۳۴۰ هجری شمسی بنیانگذار مرکز و راهی شد که هیچ وقت چراغ آن خاموش نشد و هر روز قوی تر و بهتر راهش را ادامه می دهند.

مركز تحقیقات قائمیه اصفهان از سال ۱۳۸۵ هجری شمسی تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن امامی (قدس سره الشریف) و با فعالیت خود را در زمینه های مختلف مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.

اهداف :دفاع از حريم شيعه و بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلين (كتاب الله و اهل البيت عليهم السلام) تقويت انگيزه جوانان و عامه

مردم نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی، جایگزین کردن مطالب سودمند به جای بلوتوث های بی محتوا در تلفن های همراه و رایانه ها ایجاد بستر جامع مطالعاتی بر اساس معارف قرآن کریم و اهل بیت علیهم السّ لام با انگیزه نشر معارف، سرویس دهی به محققین و طلاب، گسترش فرهنگ مطالعه و غنی کردن اوقات فراغت علاقمندان به نرم افزار های علوم اسلامی، در دسترس بودن منابع لازم جهت سهولت رفع ابهام و شبهات منتشره در جامعه عدالت اجتماعی: با استفاده از ابزار نو می توان بصورت تصاعدی در نشر و پخش آن همت گمارد و از طرفی عدالت اجتماعی در تزریق امکانات را در سطح کشور و باز از جهتی نشر فرهنگ اسلامی ایرانی را در سطح جهان سرعت بخشید.

از جمله فعالیتهای گسترده مرکز:

الف)چاپ و نشر ده ها عنوان کتاب، جزوه و ماهنامه همراه با برگزاری مسابقه کتابخوانی

ب)تولید صدها نرم افزار تحقیقاتی و کتابخانه ای قابل اجرا در رایانه و گوشی تلفن سهمراه

ج)تولید نمایشگاه های سه بعدی، پانوراما ، انیمیشن ، بازیهای رایانه ای و ... اماکن مذهبی، گردشگری و...

د)ایجاد سایت اینترنتی قائمیه www.ghaemiyeh.com جهت دانلود رایگان نرم افزار های تلفن همراه و چندین سایت مذهبی دیگر

ه) تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و ... جهت نمایش در شبکه های ماهواره ای

و)راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی (خط ۲۳۵۰۵۲۴)

ز)طراحی سیستم های حسابداری ، رسانه ساز ، موبایل ساز ، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک ، SMS و...

ح)همکاری افتخاری با دهها مرکز حقیقی و حقوقی از جمله بیوت آیات عظام، حوزه های علمیه، دانشگاهها، اماکن مذهبی مانند مسجد جمکران و ...

ط)برگزاری همایش ها، و اجرای طرح مهد، ویژه کودکان و نوجوانان شرکت کننده در جلسه

ی)برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم و دوره های تربیت مربی (حضوری و مجازی) در طول سال

دفتر مرکزی: اصفهان/خ مسجد سید/ حد فاصل خیابان پنج رمضان و چهارراه وفائی / مجتمع فرهنگی مذهبی قائمیه اصفهان

تاریخ تأسیس: ۱۳۸۵ شماره ثبت: ۲۳۷۳ شناسه ملی: ۱۰۸۶۰۱۵۲۰۲۶

وب ســــــايت: www.ghaemiyeh.com ایمیـــــــل: Info@ghaemiyeh.com فروشـــــگاه اینترنــــتی: www.eslamshop.com

تلفن ۲۵–۲۳۵۷۰۲۳ (۰۳۱۱) فکس ۲۳۵۷۰۲۲ (۰۳۱۱) دفتر تهران ۸۸۳۱۸۷۲۲ (۰۲۱) بازرگانی و فروش ۹۱۳۲۰۰۱۰۹ امور کاربران ۲۳۳۳۰۴۵(۰۳۱۱)

نکته قابل توجه اینکه بودجه این مرکز؛ مردمی ، غیر دولتی و غیر انتفاعی با همت عده ای خیر اندیش اداره و تامین گردیده و لی جوابگوی حجم رو به رشد و وسیع فعالیت مذهبی و علمی حاضر و طرح های توسعه ای فرهنگی نیست، از اینرو این مرکز به فضل و کرم صاحب اصلی این خانه (قائمیه) امید داشته و امیدواریم حضرت بقیه الله الاعظم عجل الله تعالی فرجه الشریف توفیق روزافزونی را شامل همگان بنماید تا در صورت امکان در این امر مهم ما را یاری نمایندانشاالله.

ارزش کار فکری و عقیدتی

الاحتجاج - به سندش، از امام حسين عليه السلام -: هر كس عهده دار يتيمي از ما شود كه محنتِ غيبت ما، او را از ما جدا كرده

است و از علوم ما که به دستش رسیده، به او سهمی دهد تا ارشاد و هدایتش کند، خداوند به او میفرماید: «ای بنده بزرگوار شریک کننده برادرش! من در کَرَم کردن، از تو سزاوارترم. فرشتگان من! برای او در بهشت، به عدد هر حرفی که یاد داده است، هزار هزار، کاخ قرار دهید و از دیگر نعمتها، آنچه را که لایق اوست، به آنها ضمیمه کنید».

التفسير المنسوب إلى الإمام العسكرى عليه السلام: امام حسين عليه السلام به مردى فرمود: «كدام يك را دوست تر مىدارى: مردى اراده كشتن بينوايى ضعيف را دارد و تو او را از دستش مى رَهانى، يا مردى ناصبى اراده گمراه كردن مؤمنى بينوا و ضعيف از پيروان ما را دارد، امّا تو دريچهاى [از علم] را بر او مى گشايى كه آن بينوا، خود را بِدان، نگاه مىدارد و با حجّتهاى خداى متعال، خصم خويش را ساكت مىسازد و او را مىشكند؟».

[سپس] فرمود: «حتماً رهاندن این مؤمن بینوا از دست آن ناصبی. بی گمان، خدای متعال میفرماید: «و هر که او را زنده کند، گویی همه مردم را زنده کرده است، پیش همه مردم را زنده کرده است، پیش از آن که آنان را با شمشه های تنز بکشد».

مسند زید: امام حسین علیه السلام فرمود: «هر کس انسانی را از گمراهی به معرفت حق، فرا بخواند و او اجابت کند، اجری مانند آزاد کردن بنده دارد».

